

**Міністерство освіти і науки України**  
**Державний вищий навчальний заклад**  
**«Донбаський державний педагогічний університет»**  
**Кафедра германської та слов'янської філології**

**А. А. РУБАН**

## **ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА**

**Методичний посібник**

для студентів спеціальності 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно),

перша – англійська

Слов'янськ – Дніпро – 2023 р.

УДК 371.214.114:82.0

Затверджено на засідання вченої ради  
Донбаського державного педагогічного університету  
Протокол № 9 від 29.06.2023 р.

Рубан А. А. Вступ до літературознавства (для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська): методичний посібник. Слов'янськ / Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. 70 с.

Рецензенти:

**Ледняк Юлія Владленівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДДПУ;

**Лисенко Наталя Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури ДДПУ.

Мета посібника – допомогти студентам у вивченні найбільш актуальних питань курсу «Вступ до літературознавства», а також при підготовці до практичних занять й екзамену, при виконанні завдань самостійної й індивідуальної роботи.

Для студентів першого курсу філологічного факультету спеціальності «035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)» ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

## ВСТУП

Дисципліна «Вступ до літературознавства» є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців-філологів, оскільки сприяє формуванню системи базових літературознавчих знань і навичок цілісного аналізу художнього тексту.

Дисципліна «Вступ до літературознавства» спирається на базові знання з теорії та історії літератури, отримані в середній школі. Він покликаний поглибити і закріпити систему літературознавчих понять з метою їх активного використання в процесі вивчення історії української та зарубіжної літератур. Його структура передбачає рух від розуміння художності і образності до психології творчості, від поняття про зміст і форму твору до усвідомлення його контекстів і дискурсів, від узагальнення знань про функції літератури до глибокого розуміння закономірностей, які лежать в основі літературного розвитку, від навичок шкільного аналізу твору до усвідомлення різноманітних наукових методів дослідження літератури. Теоретичною базою курсу є як класичні праці філософів і літературознавців, так і найсучасніші розвідки українських та зарубіжних дослідників літератури.

Матеріал курсу дозволяє розширити й поглибити знання про закономірності літературного процесу, порівнювати твори, що належать до різних національно-культурних традицій (на рівні окремих образів, сюжетів, тем, проблематики, поетики, літературноестетичних систем), характеризувати героїв творів (аналізувати й обговорювати логіку їхніх поглядів і вчинків, авторські прийоми їх зображення), розкривати сенс етико-психологічних колізій та філософських концепцій, які стоять за персонажами тексту. У вивченні творів використовуються методологічні підходи інтертекстуальності, герменевтики, компаративістики, міфокритики, гендерної критики тощо.

Мета навчальної дисципліни – познайомити студентів із основними методами літературознавчого аналізу, загальнокультурним, міфологічним, літературним, теоретичним та критичним дискурсом літературознавства та

інтерпретаційними і трансформаційними процесами новочасної літератури, сформувавши уявлення про принципи та засоби міфологізації, реміфологізації та деміфологізації в художніх текстах, в основі яких лежить прототекст (оригінал), показати їхню роль у формуванні нової парадигми філософських та естетичних понять. Розширювати й поглиблювати знання студентів про закономірності сучасного літературного процесу.

Завдання курсу:

– надати характеристики художнім надбанням світової літератури, в якій сформульовані філософські, етичні та естетичні норми, що мають позачасовий характер та отримують актуалізацію в творчості письменників ХХ–ХХІ ст.;

– формувати та поглиблювати навички аналізу художніх текстів на компаративній основі, шляхом зіставлення з оригіналом та іншими художніми версіями;

– висвітлити основні літературознавчі підходи, що застосовуються в аналізі (міфокритика, компаративістика, інтертекстуальність, генологія, феміністичні студії), сформувавши здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі літературознавчих досліджень;

– розвивати бачення змін певної ціннісної парадигми, свідомої чи ні спроби змінити / зруйнувати стереотип і презентувати дещо нове, відмінне від узвичаєних уявлень;

– поглиблювати вивчення як результатів, так і передумов мистецьких трансформацій традиційних сюжетів, мотивів, образів, розуміння специфіки викладання основ теорії літератури у шкільному курсі зарубіжної літератури.

За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

*загальні:*

– основні терміни, положення теорії літератури;

– принципи та прийоми аналізу художнього твору;

– ознаки літературних родів, жанрів та видів;

– загальні риси основних літературних методів, напрямів та течій;

*спеціальні:*

- виділяти та характеризувати основні елементи літературного тексту;
- аналізувати художній твір за всіма характеристиками: змістом, формою, жанром;
- вміти співвідносити твори з літературними методами, напрямками, течіями;
- орієнтуватися у літературному процесі.

## РОЗДІЛ І

### ПЛАН ЛЕКЦІЙ

#### **Лекція 1. Літературознавство – наука про сутність, походження й розвиток художньої словесності**

1. Предмет, задачі курсу, його місце в процесі навчання студента-філолога.
2. Основні та допоміжні дисципліни науки про літературу.
3. Літературознавство та інші науки.

#### *Самостійне опрацювання*

Напрями і течії зарубіжного та українського літературознавства

#### Основна література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 6–20. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>

2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 3–17.

3. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 5–7. URL: <http://surl.li/kgtpt>

4. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 – «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 21–32. URL: <http://surl.li/kgtuh>

5. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 1. URL: <http://surl.li/kgucy>

#### Додаткова література

1. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). К., 1998.

2. Білоус П. В. Вступ до літературознавства: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2011.

3. Галич О. А. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Луганськ, 2010.

4. Літературознавчий словник-довідник. К., 1997.

5. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / упорядник Н. І. Бернадська. К., 1995.

6. Моклиця М. Основи літературознавства. Тернопіль, 2002.

7. Моклиця М. Вступ до літературознавства: навч. посіб. Луцьк, 2011.

8. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики: навч. посіб. Київ: Академія, 2010. 520 с. (Серія «Альма-матер»).

### ***Питання для самоперевірки***

1. У чому полягає завдання курсу «Вступ до літературознавства»?

2. З якими філологічними дисциплінами пов'язаний курс ?

3. Розкрийте зв'язок літературознавства з мовознавством.

4. Розкрийте зв'язок літературознавства з історією.

5. Розкрийте зв'язок літературознавства з мистецтвознавством.

6. Назвіть основні та допоміжні літературознавчі дисципліни.

7. Розкажіть про основні види теоретико-літературознавчих праць.

### **Лекція 2. Література як вид мистецтва**

1. Література серед інших видів мистецтва.

2. Синкретизм мистецтва.

3. Загальні мистецькі закони (мімезис, катарсис, перетворення, очуження, умовність) та їх інтерпретація у мистецтві слова.

4. Визначення художньої літератури, її предмет, мова.

5. Основні функції художньої літератури як мистецтва слова.

### ***Самостійне опрацювання***

1. Аристотель, М. Буало, І. Франко про суть і призначення поезії (літератури).

2. Специфічна функція української літератури – націєтворча (М. Грушевський, Д. Донцов, С. Єфремов про українську літературу).

#### Основна література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 68–80. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>

2. Білоус П. В. Вступ до літературознавства: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2011. С. 57–88.

3. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Загальне літературознавство. Рівне, 1997. С. 52–64.

4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 83–88.

5. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 7–11; 15–26. URL: <http://surl.li/kgtpt>

6. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 – «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. 118 с. (С. 32–38; 39–42). URL: <http://surl.li/kgtuh>

7. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства: підручник для студентів. Вид. 2-е. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. (Розділ перший).

8. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 6 (§ 6.1 – § 6.2). URL: <http://surl.li/kgucy>

#### Додаткова література

1. Аристотель. Поетика. К.: Мистецтво, 1957. С. 39–46, 85–86.

2. Білоус П. В., Левченко Г. Д. Вступ до літературознавства: навчальний посібник для самостійної роботи студентів. К.: ВЦ «Академія», 2012. С. 35–52.

3. Буало Н. Мистецтво поетичне. К.: Мистецтво, 1967. С. 31–38.
4. Грушевський М. Історія української літератури: в 6 т. 9 кн. К.: Либідь, 1995.
5. Гюго В. Передмова до драми «Кромвель» (1827). Умовність мистецтва. *Вступ до літературознавства. Хрестоматія*: навчальний посібник для студентів. К.: Либідь, 1995. С. 10–14.
6. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Львів, 1991. 296 с.
7. Єфремов С. Історія українського письменства. К., 1995. 688 с.
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова, О. Бойченка, І. Варича та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
9. Маланюк Є. Думки про мистецтво. *Слово і час*. 1993. № 6.
10. Моклиця М. В. Вступ до літературознавства: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2011. С. 12–25; 251–256.
11. Франко І. Література, її завдання і найважливіші ціхи. *Франко І. Збір. творів: у 50 т.* Т. 26. К.: Наукова думка, 1981. С. 5–14.
12. Франко І. Із секретів поетичної творчості. *Франко І. Збір. творів: у 50 т.* Т. 31. К.: Наукова думка, 1981. С. 45–119.

### ***Питання для самоперевірки***

1. Розкрийте сутність поняття «художня література».
2. У чому полягає відмінність художньої літератури від наукової?
3. Як співвідноситься художня література з іншими видами мистецтва?
4. У чому полягає пізнавальне значення літератури?
5. У чому полягає виховне значення літератури?
6. Чому художню літературу називають мистецтвом слова?
7. Доведіть, що література є синтетичним видом мистецтва.
8. Чому література є одним із найважливіших чинників культурного життя? У чому своєрідність літературного образу?

### **Лекція 3. Зміст літературного твору**

1. Поняття про зміст і форму літературного твору.

2. Взаємодія змісту та форми: різні точки зору.
3. Тема, тематика. Вічні теми. Культурно-історичний аспект тематики.
4. Проблематика художніх творів. Типи проблематики.
5. Ідея, ідеал. Ідейно-змістова сторона мистецтва.
6. Конфлікт як формальний чинник художнього твору.
7. Пафос та його різновиди.

#### Література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 106–119. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>
2. Галич О. та інші. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 124–132; 137–140.
3. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 27–34. URL: <http://surl.li/kgtpt>
4. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. 118 с. (С. 49–55). URL: <http://surl.li/kgtuh>
5. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. С. 73–97. URL: <http://surl.li/fhqxc>
6. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 146–164. URL: <http://surl.li/kgufx>
7. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 8 (§ 8.1). URL: <http://surl.li/kgucy>

### ***Питання для самоперевірки***

1. У чому полягає єдність змісту і форми художнього твору? Покажіть це на прикладі будь-якого літературного твору.
2. Як відбувається філософське осмислення категорій змісту і форми у літературознавчому аспекті?
3. Дайте визначення змістовим елементам (тема, ідея, проблематика, пафос).
4. Що таке тема художнього твору? Як вона визначається?
5. Чому ідейно-тематична основа твору являє собою складне поняття?
6. Які теми твору є основними, а які допоміжними?
7. Чи повинний літературний твір завжди мати актуальну тему? Як визначається актуальність теми? (Покажіть на прикладах)
8. Що являє собою ідейний зміст художнього твору? У чому полягає його складність. (Покажіть на прикладах)

### **Лекція 4. Форма художнього твору**

1. Визначення терміна «форма художнього твору».
2. Види літературно-художніх образів. Класифікація.
3. Прийоми творення художнього образу.
4. Психологізм.
5. Форми художньої умовності.
6. Художній час і художній простір.

### ***Самостійне опрацювання***

Образність у літературі.

#### Література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 81–97. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>
2. Галич О. та інші. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 141–159.

3. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 15–26; 49–61. URL: <http://surl.li/kgtpt>

4. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. 118 с. (С. 39–47). URL: <http://surl.li/kgtuh>

5. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. С. 100–152. URL: <http://surl.li/fhqxc>

6. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 139–145. URL: <http://surl.li/kgufx>

7. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 7 (§ 7.1; 7.2; 7.5). URL: <http://surl.li/kgucy>

### ***Питання до самоперевірки***

1. Визначте художній образ як літературознавчу категорію. Наведіть моменти у визначенні художнього образу, які викликають наукові дискусії.

2. Поясніть значення теорії О.Потебні про дві форми слова для розуміння природи художнього образу.

3. Наведіть приклади образів автологічних, металогічних, контекстних у творах європейських поетів-романтиків.

4. Наведіть приклади ставлення письменників до понять: «образ автора», «абстрактний автор», «імпліцитний автор», «ліричний герой».

5. Поясніть позицію нараторів, які образ автора оцінюють як розповідну інстанцію тексту.

6. Назвіть типи розповідачів, які виділяються літературознавцями. Охарактеризуйте особливості кожного типу.
7. Поясніть, чим відрізняються типи розповідача та оповідача.

### **Лекція 5. Сюжет і композиція**

1. Поняття про сюжет.
2. Сюжет і фабула.
3. Види сюжетів.
4. Елементи сюжету. Додаткові елементи.
5. Композиція; композиційні принципи.

#### Література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 120–135. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>
2. Галич О. та інші. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 160–169.
3. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 36–49. URL: <http://surl.li/kgtpt>
4. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 – «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 56–57. URL: <http://surl.li/kgtuh>
5. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. С. 153–260. URL: <http://surl.li/fhqxc>
6. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних

закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 165–207. URL: <http://surl.li/kgufx>

7. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 8 (§ 8.1.7; 8.1.8 + § 8.2). URL: <http://surl.li/kgucy>

### ***Питання до самоперевірки***

1. Визначте критерії для розмежування поетики художнього твору на змістові і формальні чинники.

2. Доведіть, що кожний чинник форми містить змістове навантаження, і навпаки – кожен елемент змісту виконує формоутворюючу роль.

3. Наведіть різні точки зору до визначення / розмежування понять «сюжет» / «фабула».

4. Поясніть значення композиції для художнього твору.

5. Які типи сюжетів існують в художній літературі, які з них викликали зацікавленість?

### **Лекція 6. Художня мова**

1. Загальні принципи організації художнього мовлення.

2. Лексичні засоби увиразнення мовлення.

3. Засоби контекстуально-синонімічного увиразнення мовлення (тропи).

4. Синтаксичні засоби художньої мови (стилістичні фігури).

#### **Література**

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 147–182. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>

2. Галич О. та інші. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 169–237.

3. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 75–92. URL: <http://surl.li/kgtpt>

4. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 – «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 59–75. URL: <http://surl.li/kgtuh>

5. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. С. 277–357. URL: <http://surl.li/fhqxc>

6. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 208–316. URL: <http://surl.li/kgufx>

7. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 8 (§ 8.3). URL: <http://surl.li/kgucy>

### ***Питання для самоперевірки***

1. Як класифікуються мовні образи?
2. Як поєднуються комунікативна й естетична функції мови художнього твору?
3. Що таке мова автора и мова персонажів? Розкрийте на прикладі.
4. Які мовні засоби в знаєте? Для чого вони використовуються?
5. Розкрийте функції і значення тропів у художньому творі.
6. Дайте визначення понять: епітет, порівняння, метафора, метонімія, синекдоха, гіпербола, літота, алегорія, іронія, перифраз, асоціонім
7. Дайте визначення основних видів поетичних фігур: інверсія, паралелізм, анафора, епіфора, антитеза, градація.
8. У чому полягає експресивна роль риторичних фігур?
9. Що таке евфемізми, як їх використовують у художніх творах?

### **Лекція 7. Віршування**

1. Вірші та проза. Ознаки віршованої та прозової мови.

2. Метрична система віршування.
3. Гекзаметр, пентаметр, цезура.
4. Силабічна система віршування.
5. Силабо-тонічна система віршування:
  - а) основні та допоміжні розміри вірша;
  - б) звукова організація віршів;
  - в) рима; види римування;
  - г) ознаки строфи, її види.
6. Тонічна система віршування
  - а) визначення поняття «тоніка»;
  - б) дольник, тактовик, акцентний вірш;
  - в) верлібр.

#### Література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 185–202. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>
2. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навчально-методичний посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 94–101. URL: <http://surl.li/kgtpt>
3. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 – «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 84–90. URL: <http://surl.li/kgtuh>
4. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 317–410. URL: <http://surl.li/kgufx>

5. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 9.

URL: <http://surl.li/kgucy>

### ***Питання для самоперевірки***

1. Вірш і проза як різновиди художньої мови.
2. Способи впорядкування мови: системи віршування.
3. Українське силабо-тонічне віршування (ямб, хорей, дактиль, амфібрахій, анапест).
4. Причини деканонізації класичного вірша.
5. Різновиди некласичного вірша (дольник, тактовик, акцентний вірш).
6. Полеміка про верлібр у сучасному віршознавстві: метрична і ритмічна «безсистемність» чи «система систем»?

### **Лекція 8. Роди і жанри літератури**

1. Поняття про рід та жанр.
2. Жанрова система. Метажанр.
3. Епос. Епічні жанри (роман, повість, оповідання, новела та ін.).
4. Лірика. Проблема жанрового поділу лірики. Тематичні групи лірики. Ліричні жанри (пісня, сонет, ода, гімн, послання, елегія, медитація та ін.).
5. Драма. Драматичні жанри (трагедія, комедія, драма та ін.).
6. Міжродові утворення. Ліро-епічні жанри: балада, байка, поема. Інші міжродові утворення: драматична поема, художня біографія, мемуари.

#### **Література**

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навчальний посібник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 205–226.

2. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції. Житомир: Рута, 2009. 336 с.

3. Галич О. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 324 с.

4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Вид. 4-те, стер. Київ: Либідь, 2008. 488 с.

5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).

6. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 77–84. URL: <http://surl.li/kgtuh>

7. Пахаренко В. Основи теорії літератури: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2009. 296 с.

8. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. С. 358–402. URL: <http://surl.li/fhqxc>

9. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 69–136. URL: <http://surl.li/kgufx>

10. Ференц Н. Основи літературознавства: підручник. Київ: Знання, 2011. Розділ 9.

### ***Питання для самоперевірки***

1. Розкрийте поняття про вид, рід, жанр у застосуванні до літературних творів.

2. Як відбувається взаємопроникнення епосу, лірики, драми?

3. Чи є ліричне начало в епічних і драматичних творах?

4. Розкажіть про жанр як змістову форму.

5. Як виникають роди і жанри в історико-літературному процесі?

6. Що таке епічний твір? Назвіть різновиди епічних творів.

7. Що таке драматичний твір? Особливості драматичних творів.

8. У чому полягає проблема розмежування епічних жанрів.

9. Назвіть різновиди лірики і розкажіть про їх особливості..
10. Як розвивалася драма протягом своєї історії?
11. Що являють собою види мішаної форми?

### **Лекція 10. Етапи літературного розвитку. Художній метод і стиль**

1. Реалістичний та нереалістичний типи творчості.
2. Художній метод, напрям, течія, школа.
3. Основні ознаки художніх методів і літературних напрямків: реалізм, романтизм, модернізм, постмодернізм.
4. Стиль письменника.

#### Література

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С. 227–267. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>

2. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навч.-мет. посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. С. 102–117. URL: <http://surl.li/kgtpt>

3. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за напрямом 6.020303 – «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 90–112. URL: <http://surl.li/kgtuh>

4. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 411–435. URL: <http://surl.li/kgufx>

5. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. Розділ 11–13. URL: <http://surl.li/kgucy>

### *Питання для самоперевірки*

1. Що таке художній метод?
2. Що таке літературний напрям?
3. Чим відрізняється літературний напрям від літературної течії?
4. Як трактується проблема художнього методу?
5. Як пов'язані художній метод і світогляд митця?
6. Чим зумовлені зміни художніх методів? Як вони відбуваються?
7. Назвіть літературні напрями XVI–XVIII ст.
8. Особливості літературних напрямів XIX ст. Романтизм і реалізм як типи художнього світосприйняття
9. Назвіть різновиди модернізму.
10. Що ми називаємо постмодернізмом?

## РОЗДІЛ II

### ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

#### Практичне заняття № 1.

**Тема:** Зміст літературного твору.

**Мета:** ознайомити студентів з поняттям «зміст літературного твору»; дати характеристику основним його складовим: тема, проблематика, ідея, ідеал, пафос; розвивати навички аналізу художнього твору.

**Хід заняття:**

#### ***I. Теоретичний блок: розгляд питань:***

1. Тема художнього твору:
  - А) теми конкретно-історичні та вічні;
  - Б) відмінність між об'єктом відображення (темою) й об'єктом зображення (конкретно зображеною ситуацією);
2. Аналіз проблематики творів:
  - А) що таке проблематика твору; як вона співвідноситься з тематикою;
  - Б) типи проблематики;
3. Ідея художнього твору. Ідеал автора.
4. Пафос, його типологічні різновиди.
5. Конфлікт.

#### ***II. Практичний блок:***

*1. Прочитати та підготуватися до аналізу новели Гр. Тютюнника «Три зозулі з поклоном» за планом:*

- Охарактеризувати життєвий матеріал, спосіб його подання.
- Як взаємодіє сучасне й минуле у свідомості персонажів?
- Які епізоди виділив автор? Розгляньте їх.
- Виділіть найяскравіші деталі.
- Сформулюйте проблему чи кілька проблем відповідно до життєвого матеріалу.
- Зверніть увагу на присвяту. Як вона пов'язана з ідеєю твору?

- Простежте за емоційним ставлення автора (оповідачів) до зображеного.
- Сформулюйте ідею новели.
- Зміст художнього твору, його складники.

2. *Опрацювати завдання за посібником:* Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 50–54.

### **III. Самостійна робота № 1.**

#### **Література**

1. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Теорія літератури: Підручник. К., 2001. С. 124–129, 137–141.
2. Марко В. Основи аналізу літературного твору. Кіровоград, 1997. С. 19–26.
3. Марко В. П. У вимірах стилю. С. 23–26, 27–28.
4. Пахаренко В. Основи теорії літератури. К.: Генеза, 2007. С. 64–66.
5. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). К., 1998. С. 90–94, 100–108.
6. + література до лекції.

### **Практичне заняття № 2, 3.**

**Тема: Форма художнього твору**

**Мета:** ознайомити студентів з поняттям «форма художнього твору»; дати характеристику основним його складовим: Художній образ, ім'я персонажів, літературний портрет, художні деталі, пейзаж, символи, мова персонажів; розвивати навички аналізу художнього твору.

#### **Хід заняття:**

##### **I. Теоретичний блок: розгляд питань:**

1. Художній образ. Класифікація образів.
2. Прийоми та засоби творення художнього образу:
  - А) ім'я персонажів;

- Б) літературний портрет, його різновиди;
- В) художні деталі; групи художніх деталей;
- Г) пейзаж; функції образів природи;
- Д) символи;
- Е) сни та їхня роль у художньому творі;
- Ж) мова персонажів;

3. Психологізм, його застосування в художній літературі. Форми та прийоми психологізму.

### **II. Практичний блок:**

*Опрацювати завдання за посібником:* Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 54–81.

### **III. Тестування.**

### **IV. Самостійна робота № 2.**

#### **Література**

1. Бандура Т. Й. Поетика портретування в історичній повісті М. Старицького «Останні орли». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2019. № 41. Том 1. С. 9–15. URL: <http://surl.li/khrscu>

2. Белей Л. Критерії та принципи номінації в українській літературно-художній антропонімії кінця XVIII–XX ст. *Українська ономастика: матеріали наук. семінару, присвяч. 90-річчю К. К. Цілуйка. К.*, 1998. С. 21–24.

3. Будний В. В., Ільницький М. М. Порівняльне літературознавство: підручник. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.

4. Гриценко Т. Б. Ономастикон художнього тексту як об'єкт цілісного аналізу. *Щорічні записки з українського мовознавства*. Одеса: ОДУ, 1999. Вип. 6. С. 92–98.

5. Гундорова Т. Погляд на «Марусю»: образ жінки в українській класичній літературі. *Слово і час*. 1991. № 6. С. 15–22.

6. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. К.: ВЦ «Академія», 2009. 269 с.
7. Карпенко О. Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики: збірник наукових праць*. Одеса: Астропринт, 2000. Вип. № 4. С. 68–74.
8. Крупа М. П. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 432 с.
9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту: навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів англ. мови. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 272 с.
10. Лукаш Г. П. Структура онімних полів художнього ономастико ну. *Лінгвістичні студії: збірник наукових праць*. Донецьк, 1994. Вип. 1. С. 166–171.
11. Портрет персонажа як об'єкт лінгвістичного дослідження. Система і структура східнослов'янських мов: [зб. наук. праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. К.: Знання України, 2006. – 281 с.
12. Сідорцова С. О. Поетика пейзажу: теоретичний аспект. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2011. Випуск XXIV. Частина 2. С. 403–411. URL: <http://surl.li/khpdg>
13. Скорук І. Д. Власні назви персонажів у художніх творах О. Забужко. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2011. № 1. С. 124–128.
14. Фаріон І. Д. Національне й універсальне в антропонімії. Іншомовні елементи в ономастиці України. *Матеріали наукового семінару 12–13 вересня 2001 р.* / відповід. ред. В. П. Шульгач. Київ: “Кий”, 2001. С. 108–112.
15. + література до лекції.

## Практичне заняття № 4.

### Тема. Сюжет і композиція художнього твору

**Мета:** ознайомити студентів з поняттями «аналіз сюжету та композиції художнього твору»; дати характеристику основним його складовим: сюжет, фабула, конфлікт, колізія, композиція.

### Хід заняття:

#### *I. Теоретичний блок: розгляд питань:*

1. Сюжет і фабула.
2. Типи сюжетів.
3. Сюжетні та позасюжетні елементи.
4. Конфлікт, його різновиди, зв'язок із сюжетом.
5. Сюжет і композиція; типи композиції.
6. Композиційні принципи (епіграф, авторські ліричні відступи, зображення рис характеру персонажів, вставні епізоди).
7. Композиційні прийоми (кільцева композиція, повтори та варіації, мотив, прийом «рушниці» и тощо).
8. Опорні точки композиції.
9. Композиція образної системи – єдність твору. Система персонажів.
10. Композиція художньої мови.

#### *II. Практичний блок:*

*1. Прочитати новелу М.Хвильового «Я (Романтика)», підготуватися до аналізу за такими питаннями:*

- У чому особливість обрамлення твору? Як воно взаємодіє із сюжетом? Зверніть увагу на історичний і граматичний час, характер деталей, особливості ідеалів ліричного героя, романтичний характер письма, параметри життєвого матеріалу та форми викладу.
- Особливості конфлікту та його перебіг.
- Елементи сюжету та їх особливості.
- Групування персонажів.
- Позиції персонажів. Роль деталей і словесних засобів у її розкритті.

- Як характеризує ліричного персонажа розв'язка? Його внутрішній монолог – сповідь чи антисповідь?

2. *Опрацювати завдання за посібником*: Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 81–88.

### **III. Тестування.**

#### **Література**

1. Артїщева А. І. Поняття про сюжет та його елементи. URL: <http://surl.li/khpds>

2. Бойко О. Функції епіграфів у сучасному фентезі (на матеріалі романів Д. Корній «Гонимарник» і М. петросян «Дом, в которм...»). *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Випуск 1 (41). С. 13–17.

3. Будний В. В., Ільницький М. М. Порівняльне літературознавство: підручник. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.

4. Воробйова Т., Смально Л. Назви художніх творів та заголовки як перекладацька проблема (на матеріалах англomовної літератури у перекладах українською). *Лінгвостилістичні студії*. 2018. Вип. 8. С. 140–151.

5. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. К.: ВЦ «Академія», 2009. 269 с.

6. Іванюк Б. Композиція. *Лексикон загального і порівняльного літературознавства* / за ред. А. Волкова, О. Бойченка та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. С. 266–267.

7. Ігошев К. Сюжет, фабула та композиція: розмежування значень термінів. *Теоретична і дидактична філологія*. Серія: Філологія. 2017. Вип. 25. С. 144–152. URL: <http://surl.li/khoxd>

8. Качуровський І. Генетика і архітектоніка. Кн. II. К.: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2008. 376 с.

9. Крупа М. П. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 432 с.

10. Лисенко Н. Специфіка надрівневих утворень художнього тексту. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. 2019. Вип. 9. Ч. 2. С. 93–98. URL: <http://tpps.f.dpu.edu.ua/article/viewFile/192975/193297>

11. Рарицький О. А. Поетика заголовка в художньо-документальному тексті шестидесятників. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Філологічні науки. 2018. Випуск 46. С. 48–54.

12. Самойленко В. В. Функції та структура заголовків у сучасних творах для дітей. *Науковий вісник ХДУ*. Серія Германістика та міжкультурна комунікація. 2020. № 1. С. 245–249.

13. Сидоренко І. А. Архітектоніка та композиція художнього твору як елементи авторського ідіостилю. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ». 2019. № 1 (17). С. 19–24. URL: <http://surl.li/khpec>

14. Сушкевич Т. Композиція і композиційні прийоми (теоретичний аспект). URL: <http://surl.li/khoxt>

15. Шаповал М. Інтертекст у світлі рампи: міжтекстові та міжсуб'єктні реляції української драми: монографія. К.: Автограф, 2009. 352 с.

16. Юлдашева Л. П. Заголовки сучасних художніх творів: структура, семантика, прагматика. Київ: Видавництво Київського міжнародного університету, 2019. 225 с.

17. + література до лекції.

### **Практичне заняття № 5, 6.**

**Тема:** Мова художнього твору

**Мета:** ознайомити студентів з поняттям «мова художнього твору»; дати характеристику основним його складовим: інверсія, плеоназм, стик, анафора, епіфора, паралелізм, риторичні запитання, оклики, звертання; розвивати навички аналізу художнього твору.

## **Хід заняття:**

### ***I. Теоретичний блок: розгляд питань:***

1. Естетична природа художнього слова. Два типи слова в художньому творі.
2. Лексичні засоби художньої мови. Визначити основні поняття.
3. Художні тропи; роль тропів у художньому творі: дати визначення понять: порівняння, епітет, метафора; уособлення, метонімія, синекдоха та ін.
4. Синтаксичні фігури поетичного синтаксису: дати визначення понять: інверсія, плеоназм, стик, анафора, епіфора, паралелізм, риторичні запитання, оклики, звертання тощо).

### ***II. Практичний блок:***

*Опрацювати завдання за посібником:* Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 88–111.

### ***III. Тестування.***

### ***IV. Самостійна робота № 3.***

#### **Література**

1. Арешенков Ю. О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2007. 177 с. URL: <http://surl.li/khoysi>
2. Бак Т. О. Епітетна конструкція у художньому перекладі на матеріалі твору «Дім дивних дітей»: дипломна робота. URL: <http://surl.li/khoys>
3. Бандура О. М. Мова художнього твору: нарис. Київ Дніпро, 1964. 121 с.
4. Безпечний І. Поетична семантика: тропи, порівняння. Теорія літератури: підручник. Київ, 2009. С. 79–108.
5. Білічак О. Лексико-семантичний аналіз тропеїчних засобів у ліриці Євгена Плужника. *EUROPEAN HUMANITIES STUDIES: State and Society*. Issue 1(II), 2019. С. 144–155.

6. Бибик С. П., Єрмоленко С. Є., Пустовіт Л. О. Словник епітетів української мови. К., 1998. 431 с.

7. Калита О. Стилістичний аналіз художнього тексту за мовними рівнями. На прикладі уривка з оповідання Володимира Винниченка «Студент». *Слово*. 2015. № 1. С. 47–49. URL: <http://surl.li/khoze>

8. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм (стилістика): Фігури і тропи. Мюнхен; Київ, 1995.

9. Коринь С. Н. Комплексная метафора в художественном тексте. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*. Випуск 726. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. С. 141–144.

10. Коцюбинська М. Х. Образне слово в літературному творі. Питання теорії художніх тропів. К.: Вид-во АН УРСР, 1960. С. 22–38.

11. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль, 2005. 416 с.

12. Кульбабська О. В., Кардашук О. В. Текстотворча функція епітета в художньому тексті (на матеріалі мови творів Івана Багряного). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*. Випуск № 742. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. С. 256–265.

13. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Укл. О. В. Дуденко, І. І. Коломієць. Умань, 2004. 42 с.

14. Марко В. Таїна поетичного слова... *Наукові записки. Сер. «Філологічні науки»* / М-во освіти і науки, молоді та спорту України; КДПУ ім. В. К. Винниченка. Кіровоград, 2013. Вип. 114. С. 186–206.

15. Святовец Ф. М. Словник тропів і стилістичних фігур [Текст]. Київ: Академія, 2011. 176 с.

16. Сухова А. В. Лексичні засоби зображення експресивності в англійській новелі. URL: <http://surl.li/khozj>

17. Цвірко-Годицька О. Контрастивні тропи й фігури в поезії Е. Е. Камінгса: лінгвокогнітивний погляд. *Сучасний погляд на літературу: наук. зб.* К., 2002. Вип. 7. С. 150–161.

18. + література до лекції.

### **Практичне заняття № 7, 8, 9.**

**Тема: Системи віршування.**

**Мета:** ознайомити студентів з поняттям «метрична, силабічна, силабо-тонічна, тонічна системи віршування»; дати характеристику основним їхнім складовим: мова прозова й віршована, силабічний вірш; розмір, метр, пірихій, спондей, ямбохорей, хорей, анакруз, клаузула, цезура, переноси; тонічний вірш, дольник, тактовик, акцентний вірш, верлібр; розвивати навички аналізу художнього твору.

#### **Хід заняття:**

##### ***I. Теоретичний блок: розгляд питань:***

1. Мова прозова й віршована.
2. Метрична система віршування, її особливості.
3. Силабічний вірш, його особливості в національних літературах.
4. Метричні показники силабо-тонічної системи віршування.
5. Ритмічна організація віршів: розмір, метр, пірихій, спондей, ямбохорей, хорейамб тощо.
6. Ритмічна роль анакруз, клаузул, цезури, переносів у віршах.
7. Рима, схеми римування.
8. Строфа, види строфи.
9. Тонічний вірш, його особливості.
10. Основні форми тонічного вірша: дольник, тактовик, акцентний вірш.
11. Верлібр.

##### ***II. Практичний блок:***

*Опрацювати завдання за посібником:* Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 111–131.

##### ***III. Тестування.***

##### ***IV. Самостійна робота № 4.***

## Література

1. Бунчук Б. П'ятистоповий ямб у творчості Лесі Українки 80-х–90-х роки. *Біблія і культура*. Чернівці, 2005. Вип. 7. С. 44–50.
2. Гаврилюк Н. Український поліметричний вірш. К.: «Фенікс», 2009. 252 с.
3. Даниленко І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту. Практикум. Миколаїв, 2003. 124 с.
4. Качуровський Ігор. Нарис компаративної метрики. Мюнхен, 1985. 119 с. URL: <http://surl.li/khper>
5. Качуровський І. Строфіка. Мюнхен: Український Вільний Університет, 1967. 359 с. URL: <http://surl.li/khozy>
6. Качуровський Ігор. Фоніка. Мюнхен: Український Вільний Університет, 1974. 207 с. URL: <http://surl.li/khrai>
7. Костенко Н. В. Особенности украинского акцентного стиха. *Филологические науки*. 1983. № 3.
8. Ковалевський В. В. Рима. Ритмічні засоби українського вірша. К., 1965. 286 с.
9. Ковалевський В. В. Ритмічні засоби українського літературного вірша. Спроба систематики. К.: Радянський письменник, 1960. 235 с.
10. Костенко Н. В. Українське віршування ХХ століття. К.: ВПЦ «Київський університет», 1993. 232 с.
11. Кудряшова О. В. Поетика вірша: навчальний посібник. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 143 с.
12. На стику культур: польський та український вірш / Зб. наук. пр. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. 215 с.
13. Семенюк Г., Гуляк А., Бондарева О. Версифікація: теорія і практика віршування. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. 286 с.
14. Сидоренко Г. К. Від класичних нормативів до верлібру. К.: Вища школа, 1980. 184 с.

15. Шурапов В. П. Одкровення: катрени і не тільки... / авт. передм. Василь Марко. Кіровоград: КОД, 2009. 67 с. .

16. Якубський Б. Наука віршування. К.: ВПЦ «Київський університет», 2007. 207 с.

17. + література до лекції.

### **Практичне заняття № 10.**

**Тема: Роди та жанри літератури**

**Мета:** ознайомити студентів з поняттям «рід літературний», «жанр»; дати характеристику основним його складовим: епос, лірика, драма, роман, оповідання, трагедія, комедія, ода, гімн тощо; розвивати навички аналізу художнього твору.

**Хід заняття:**

***I. Теоретичний блок: розгляд питань:***

1. Епос як рід літератури.
2. Жанри епосу.
3. Лірика як рід літератури.
4. Жанри лірики.
5. Драма як рід літератури.
6. Жанри драми.

***II. Практичний блок:***

*Опрацювати завдання за посібником:* Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 131–137.

***III. Тестування.***

***IV. Самостійна робота № 5.***

### **Література**

1. Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія та поетика: монографія. К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2010. 180 с.

2. Бовсунівська Т. В. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
3. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації: монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.
4. Жаданов Ю. А. Генезис жанра утопии: XVI–XVII вв. *Вісник ХНУ*, 2004. № 631. С. 256–260.
5. Жаданов Ю. А. Жанр антиутопии как литературоведческая проблема. *Вісник ХНУ*, 2004. № 630.
6. Жаданова Т. В. Жанр фэнтези: вчера, сегодня, завтра. *Вісник ХНУ*, 2004. № 632. Вип. 42. С. 283–286.
7. Жижченко Л. Б. Повість як жанр. *Теоретические и прикладные проблемы русской филологии*. СГПИ, 2001. Вып. IX. 4.2. С. 21–33.
8. ... І вічна таїна слова : аналіз великого епічного твору : посібник для вчителя / Василь Марко, Григорій Клочек, Володимир Панченко та ін. К.: Рад. шк., 1990. 203,[2] с.
9. Козюба О. В. Ідейні та образно-стильові засоби постмодерністського роману. На прикладі творчості Джона Фулза. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2004. № 4. С. 23–26.
10. Марко В. Деякі концептуально-стильові аспекти української народної казки. *Збірник наукових праць Кіровоградського інституту регіонального управління та економіки / М-во освіти і науки України*. КІРУЕ. Кіровоград, 1999. Вип. 1. С. 9–14.
11. Юриняк А. Літературні жанри малої прози. К., 1996.
12. + література до лекції.

### **Практичне заняття № 11.**

**Тема:** Літературний процес

**Мета:** ознайомити студентів з поняттям «літературний процес»; дати характеристику основним його складовим: художній метод, літературний напрям, течія, школа; розвивати навички аналізу художнього твору.

## Хід заняття:

### **I. Теоретичний блок: розгляд питань:**

1. Визначити поняття: художній метод, літературний напрям, течія, школа.
2. Визначити основні особливості літературних напрямів:
  - А) класицизм;
  - Б) сентименталізм;
  - В) романтизм;
  - Г) реалізм і його течії.

### **II. Практичний блок:**

Опрацювати завдання за посібником: Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. [Електронний ресурс]. С. 137–145.

### **III. Тестування.**

### **IV. Самостійна робота № 6.**

## Література

1. Агеєва В. Апологія модернізму: обрис ХХ віку: статті та есеї. К.: Грані – Т, 2011. 408 с.
2. Барабанова О. Гедоністичні штрихи української екзистенційної літератури першої половини ХХ ст. *Science and Education a New Dimension. Philology, III (8)*, Issue: 39, 2015.
3. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки: монографія. К.: Смолоскип, 2006. 464 с.
4. Біла Анна. Символізм: наукове видання. К.: Темпора, 2010. 272 с.
5. Біла Анна. Сюрреалізм: наукове видання. К.: Темпора, 2010. 208 с.
6. Біла Анна. Футуризм: наукове видання. К.: Темпора, 2010. 248 с.
7. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 341–444.
8. Лімборський І. В. Класицизм як художньо-естетична система: етапи становлення, художні форми, національні варіанти. Зарубіжна література в навчальних закладах. 2004. № 2. С. 2–6.

9. Моклиця М. В. Модернізм в українській літературі ХХ століття: навчальний посібник для студентів-філологів. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 392 с.

10. Моклиця М. В. Модернізм у творчості письменників ХХ ст. Ч. 1. Українська література. Луцьк: Видавництво ВДУ «Вежа», 1999.

11. Моклиця М. В. Модернізм у творчості письменників ХХ ст.: навчальний посібник. Ч. 2. Зарубіжна література. Луцьк: Видавництво ВДУ «Вежа», 1999. 184 с.

12. Моклиця М. В. Модернізм як структура. Філософія. Психологія. Поетика: монографія. Луцьк: Видавництво ВДУ «Вежа», 1998, 2002. 395 с.

13. Ніколенко О. М. Романтизм у поезії. Г. Гейне, Дж. Байрон, А. Міцкевич, Г. Лонгфелло. Харків: Веста: Вид-во «Ранок», 2003. 176 с.

## РОЗДІЛ ІІІ

### ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

#### **1. Виконання самостійних робіт за завданнями посібника:**

Рубан А. А. Практикум зі вступу до літературознавства [Електронний ресурс]: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Слов'янськ – Дніпро, 2023. 158 с.

#### ***Самостійна робота № 1.***

Завдання № 3 с. 51;

Завдання № 7 с. 54.

#### ***Самостійна робота № 2.***

Завдання № 1 с. 59;

Завдання № 1 с. 77.

#### ***Самостійна робота № 3.***

Завдання № 3 (приклади № 1–10) с. 101;

Завдання № 1 (приклади № 23–33) с. 105.

#### ***Самостійна робота № 4.***

Завдання № 1 (приклади № 1–8) с. 114;

Завдання № 1 (приклади № 14–17) с. 118;

Завдання № 7 с. 122.

#### ***Самостійна робота № 5.***

Завдання № 4, 5 с. 134.

#### ***Самостійна робота № 6.***

Завдання № 3 с. 139;

## 2. Теми для студентських проектів та презентацій:

1. Прокоментуйте висловлювання В. Гюґо: «Кам'яна книга звільнить місце міцнішій і довговічній книзі – паперовій». Створіть презентацію за цим висловом В. Гюґо.

2. Дослідіть специфіку комунікативної функції літератури (літературні твори на вибор).

3. Виокремте давньогрецькі музи, які опікувалися мистецтвом літератури. Зробіть висновок про значення художньої літератури в уявленнях давніх греків.

4. Презентуйте декілька конфліктів, які є актуальними для світової літератури всіх часів і народів.

5. Створіть презентацію «Тропи у творчості поетів-символістів».

6. Створіть презентацію «Неологізми у творчості поетів-футуристів».

7. Створіть презентацію «Поетичні фігури у творчості поетів Срібного століття».

8. Доберіть приклади віршованих розмірів із сучасної поезії Донеччини. Зробіть висновок про пріоритети сучасних поетів Донбасу у віршуванні.

9. Створіть презентацію однієї літературної епохи з визначенням характерних рис і індивідуальних досягнень письменників зарубіжної літератури. Вибір персоналій звірити за чинною програмою із зарубіжної літератури для 9-11 класів.

10. Створіть інфографіку одного з напрямів або течій літературного процесу.

11. Створіть когнітивну карту «Поетика художнього твору», використовуючи технології міне-мар, карта-шлях, карта-огляд.

12. Створіть власну когнітивну карту поетичних фігур, використовуючи технології міне-мар, карта-шлях, карта-огляд. (неокласиків, модерністів, постмодерністів).

## **Інфографіка**

*Це графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації. Вона може покращити сприйняття інформації, використовуючи графічні матеріали для того, щоб підвищити можливості зорової системи людини бачити моделі і тенденції. Процес створення інфографіки можна розглядати як візуалізацію даних, створення інформаційних схем та моделей подання інформації. Інструменти. Інфографіку можна створити вручну за допомогою простих повсякденних інструментів, таких, як олівці, маркери і лінійки. Тим не менш, сьогодні вони частіше створюються за допомогою комп'ютерних програм, що часто є швидшим і простішим.*

*Сервіс №1 – easel.ly. Цей сервіс покликаний спростити створення інфографіки, використовуючи вже готові шаблони. Він працює за принципом «перетягни і кинь»: ви перетягуєте в робоче поле блоки інформації, курсором надаючи їм необхідну форму і величину. Єдине «але» – інформація не буде відображатися у вигляді графіків і діаграм, користувачеві необхідно буде вводити завідомо структуровані дані. Крім того, можна додавати власні зображення, фото, піктограми тощо. Кожен шаблон сайту – не більше, ніж відправна точка у вашому проекті. Всі елементи майбутньої інфографіки – що фон, що графік, що блок інформації – взаємозамінні. Який проект можна зберегти у зручному форматі JPEG і PDF. Реєстрація на сервісі необов'язкова.*

*Сервіс №2 – infogr.am. Цей сервіс – один з найбільш доброзичливих по відношенню до користувача. Для того щоб створити інфографіку на цьому сервісі, необхідно або пройти швидко процедуру реєстрації, або увійти за допомогою профілю в Твіттері або Facebook. Далі необхідно вибрати один з шести шаблонів, запропонованих сервісом. У процесі створення інфографіки до вже готового шаблону можна додати потрібні фото, відео, графіки і діаграми. Редагувати дані необхідно буде в таблиці, яка структурою нагадує*

*Excel-документа. Щоб вона з'явилася, необхідно два рази клацнути в полі графіка.*

*[www.inkscape.org](http://www.inkscape.org) Офіційний веб-майданчик*

*[Piktochart.com](http://Piktochart.com) – онлайн-сервіс із створення інфографіки, звітів, схематичних доповідей.*

**РОЗДІЛ IV**  
**ЗАВДАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ**

**ТЕСТ № 1.**

**Зміст художнього твору**

1. До змісту художнього твору не входить:

- а) пафос;
- б) сюжет;
- в) проблематика;
- г) колізія;
- д) ідея.

2. До форми художнього твору не входить:

- а) композиція;
- б) жанр;
- в) тема;
- г) тропи;
- д) стилістичні фігури.

3. Проблематика твору – це:

- а) основне питання, яке висвітлює письменник на певному життєвому матеріалі;
- б) основна думка про зображені у творі життєві явища;
- в) почуття особливого піднесення, захоплення;
- г) протиборство між характерами й обставинами;
- д) постановка складних питань, які потребують розв'язання.

4. Тема твору – це:

- а) основне питання, яке висвітлює письменник на певному життєвому матеріалі;
- б) основна думка про зображені у творі життєві явища;
- в) почуття особливого піднесення, захоплення;
- г) протиборство між характерами й обставинами;

д) постановка складних питань, які потребують розв'язання.

5. Виділення такого образу, як образ-колектив відповідає принципу класифікації за:

- а) виявленням морально-етичних рис;
- б) роллю у творі;
- в) об'єктом зображення;
- г) принципом вияву рис характеру;
- д) мірою розробленості характеру.

6. Виділення такого образу, як характер відповідає принципу класифікації за:

- а) виявленням морально-етичних рис;
- б) роллю у творі;
- в) об'єктом зображення;
- г) принципом вияву рис характеру;
- д) мірою розробленості характеру.

7. Ідея твору – це:

а) основне питання, яке висвітлює письменник на певному життєвому матеріалі;

- б) основна думка про зображені у творі життєві явища;
- в) почуття особливого піднесення, захоплення;
- г) протиборство між характерами й обставинами;
- д) постановка складних питань, які потребують розв'язання.

8. Основу трагічного становить:

- а) зіткнення позитивного і негативного героя з неодмінною загибеллю першого;
- б) контрастне зображення у творі позитивних і негативних начал дійсності;
- в) внутрішнє протиріччя між сповідуваними прагненнями особистості та усвідомлюваними нею над особистісними цінностями життя;
- г) намагання персонажа відмовитися від взятих на себе зобов'язань;

д) повне ігнорування особистістю об'єктивних обставин, в яких вона знаходиться.

9. Основу комічного становить:

а) виділення негативного в житті людини та суспільства;

б) прагнення обов'язково розсмішити читача;

в) навмисне підкреслення невідповідності між змістом і формою змальованого явища;

г) підкреслений поділ персонажів на позитивних і негативних;

д) несприйняття негативних явищ з метою їхнього обов'язкового виправлення.

10. Центральне поняття, що має визначне місце для систематизації понять науки про літературу, – це:

а) тема твору;

б) зміст твору;

в) образність;

г) система образів;

д) дуалістична пара – форма та зміст.

11. Яке значення поняття образу найбільш прийнятне для літератури як виду мистецтва?

а) образ – це тип відображення письменником життя;

б) образ – це вислів, що надає мові яскравості, конкретності;

в) образ – це конкретна і в той же час узагальнена картина життя людини, що створена за допомогою вимислу та має естетичне значення.

12. Який термін розшифровується як «почуття особливого піднесення, захоплення, представлене в художньому творі»?

13. Який термін розшифровується як «протиборство між характерами й обставинами»?

14. Назвіть тип пафосу, який означає «виділення негативного в житті людини та суспільства».

## ТЕСТ № 2.

### Сюжет і композиція художнього твору

1. Сутність композиційного принципу вираження авторської позиції полягає в тому, що:

- а) твір поділяється на частини, розділи, глави;
- б) композиція як форма служить адекватному вираженню змістовній спрямованості твору;
- в) твір може мати просту і складну композицію;
- г) у творі обов'язково чітко простежується поділ на позитивних і негативних персонажів;
- д) у творі обов'язково виділяються авторські ліричні відступи.

2. Лише до композиційного принципу вираження авторської позиції належать:

- а) групування персонажів, наявність епіграфа, вставні епізоди;
- б) авторські ліричні відступи, особливості сюжетної будови, оповідь від умовного розповідача;
- в) повторення епізодів, оповідь від імені головного героя, вставні епізоди;
- г) введення у твір невласне прямої мови, кільцеве обрамлення, розповідь від третьої особи;
- д) наявність епіграфа, авторські ліричні відступи, введення у твір невласне прямої мови.

3. Зав'язка – це елемент:

- а) характеротворення;
- б) сюжетно-композиційної будови;
- в) проблематики твору;
- г) пафосу твору;
- д) тематики твору.

4. Фабула твору – це:

- а) описані у творі події;
- б) певна послідовність розташування у творі авторських описів та характеристик;

- в) співвіднесення реальних фактів з їхнім художнім втіленням;
- г) причинно-наслідкова послідовність розташування епізодів у творі;
- д) певна послідовність розташування у творі подій, авторських описів та характеристик.

5. Експозиція – це:

- а) елемент сюжету, коли виникає конфлікт між персонажами, відбувається безпосереднє зіткнення протидіючих сил;
- б) елемент сюжету, в якому відбувається показ наслідків, до яких привело розв'язання конфліктних суперечностей;
- в) елемент сюжету, де простежуються зміни у стосунках між персонажами та в житті в наслідок розвитку конфлікту;
- г) елемент сюжету, в якому розкриваються умови формування персонажів, обстановка і середовище, в якому вони діють;
- д) елемент сюжету, в якому розкрито вирішальне, найгостріше зіткнення протидіючих сил.

6. Кульмінація – це:

- а) елемент сюжету, коли виникає конфлікт між персонажами, відбувається безпосереднє зіткнення протидіючих сил;
- б) елемент сюжету, в якому відбувається показ наслідків, до яких привело розв'язання конфліктних суперечностей;
- в) елемент сюжету, де простежуються зміни у стосунках між персонажами та в житті в наслідок розвитку конфлікту;
- г) елемент сюжету, в якому розкриваються умови формування персонажів, обстановка і середовище, в якому вони діють;
- д) елемент сюжету, в якому розкрито вирішальне, найгостріше зіткнення протидіючих сил.

7. Зав'язка – це:

- а) елемент сюжету, коли виникає конфлікт між персонажами, відбувається безпосереднє зіткнення протидіючих сил;

- б) елемент сюжету, в якому відбувається показ наслідків, до яких привело розв'язання конфліктних суперечностей;
- в) елемент сюжету, де простежуються зміни у стосунках між персонажами та в житті в наслідок розвитку конфлікту;
- г) елемент сюжету, в якому розкриваються умови формування персонажів, обстановка і середовище, в якому вони діють;
- д) елемент сюжету, в якому розкрито вирішальне, найгостріше зіткнення протидіючих сил.

8. Тип сюжету з перевагою суто часових зв'язків між подія називається...

- а) хронікальним;
- б) концентричним;
- в) динамічним;
- г) адінамічним.

9. У якому типі сюжету аналіз сюжетних елементів не потрібен, а іноді і зовсім неможливий?

- а) хронікальному;
- б) концентричному;
- в) динамічному;
- г) адінамічному.

10. Що не є елементами сюжету?

- а) зав'язка;
- б) ліричні відступи;
- в) кульмінація;
- г) літературний портрет;
- д) експозиція.

### **ТЕСТ № 3. Віршування**

1. В античності віршована мова використовувалася для написання:

- а) наукових творів;

- б) ділових документів;
- в) публіцистичних праць;
- г) художніх творів;
- д) юридичних актів.

2. До засобів ритмотворення не належать:

- а) стопа;
- б) вірш;
- в) цезура;
- г) склад;
- д) період.

3. Цезурою називається:

- а) перенесення фрази з одного рядка в інший;
- б) метрично обов'язкова пауза у вірші, що ділить його на два піввірші;
- в) наявний у строфі неримований рядок;
- г) двовірш із паралельною системою римування;
- д) група складів, об'єднаних одним метричним наголосом.

4. Рухомою називається цезура, яка:

- а) знаходиться через два склади від наголошеного;
- б) закономірно з'являється через рядок або два у строфі;
- в) знаходиться через склад від наголошеного;
- г) присутня у кожному рядку, але не у чітко вираженому місці;
- д) знаходиться після наголошеного складу.

5. Постійна цезура характерна для:

- а) чотиристопного хорея;
- б) чотиристопного дактиля;
- в) чотиристопного амфібрахія;
- г) чотиристопного анапеста;
- д) чотиристопного ямба.

6. Атоніком називається:

- а) певним чином об'єднані наголошені й ненаголошені склади;

- б) певним чином об'єднані кілька віршів і строфі;
- в) слово, яке втрачає основний або набуває додатковий наголос у вірші;
- г) стопа, яка складається з двох ненаголошених складів;
- д) певна схема римування у строфі.

6. До безумовно ненаголошених односкладових слів належать:

- а) дієслова;
- б) прикметники;
- в) числівники;
- г) займенники;
- д) прийменники.

7. До метрично подвійних односкладових слів належать:

- а) сполучники;
- б) вигуки;
- в) частки;
- г) прийменники;
- д) прислівники.

8. Стопою називається:

- а) об'єднані за смыслом та римою кілька рядків;
- б) закономірно повторювана частина віршового рядка, що складається з одного наголошеного і кількох ненаголошених складів;
- в) наявний у строфі неримований рядок;
- г) двовірш із паралельною системою римування;
- д) група складів, об'єднаних одним метричним наголосом.

9. Спондей належить до:

- а) трискладових стоп;
- б) чотирискладових стоп;
- в) двоскладових стоп;
- г) п'ятискладових стоп;
- д) стоп іншого виду в системі однакових стоп.

10. Стопи сформувалися в:

- а) силабічному віршуванні;
- б) тонічному віршуванні;
- в) метричному віршуванні;
- г) народнопісенному вірші;
- д) силабо-тонічному віршуванні.

11. Пентаметром називається:

- а) шестистопний дактиль з постійною цезурою після наголошеного складу третьої стопи;
- б) шестистопний ямб з постійною цезурою після третьої стопи;
- в) чотиристопний амфібрахій з постійною цезурою після другої стопи;
- г) вірш, поділений постійною цезурою на два однакових піввірші;
- д) вірш мішаних розмірів, в якому в певній послідовності розміщуються різноскладові стопи.

12. Римою називається:

- а) закінчення віршового рядка, починаючи від останнього наголошеного складу;
- б) останні слова у рядках, що мають співзвучність;
- в) кілька рядків у строфі, об'єднаних співзвучністю;
- г) співзвучність закінчень у віршових рядках, починаючи від останнього наголошеного голосного;
- д) один із віршових рядків, який не має співзвучності з іншими віршовими рядками.

13. До простих строф належать:

- а) терцет;
- б) сонет;
- в) терцина;
- г) октава;
- д) рондо.

14. До складних строф належать:

- а) дистих;

- б) катрен;
- в) терцет;
- г) п'ятивірш;
- д) терцина.

15. Верлібр належить до такої системи віршування:

- а) силабо-тонічна;
- б) народнопісенна;
- в) тонічна;
- г) метрична;
- д) силабічна.

16. Найпоширенішим у силабічній системі віршування є рядок, що складається з:

- а) 10-ти складів;
- б) 12-ти складів;
- в) 13-ти складів;
- г) 14-ти складів;
- д) 15-ти складів.

#### **ТЕСТ № 4.**

##### **Роди та жанри літератури**

1. Першим вчення про поділ літератури на роди розробив:

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Софокл;
- г) Гегель;
- д) Буало.

2. Літературним родом називається:

- а) затверділий зміст, що повторюється у різних творах на основі подібності сюжетів, особливостей композиційної будови;

- б) історично повторювані аспекти проблематики;
- в) найзагальніша категорія при класифікації художніх творів, при визначенні якої враховуються спосіб наслідування, об'єкт зображення, спосіб пізнання життя;
- г) ідейно-художня своєрідність творчості письменника, зумовлена життєвим досвідом, загальною культурою, орієнтацією на певні літературні напрями;
- д) сукупність основних принципів художнього відбору життєвих явищ, їхнього узагальнення, ідейно-естетичної оцінки.

3. До літературного роду належить таке поняття, як:

- а) трагедія;
- б) епопея;
- в) мадригал;
- г) лірика;
- д) поема.

4. В основі епосу як літературного роду знаходиться:

- а) образ ліричного героя;
- б) об'єктивне зображення подій;
- в) змалювання характеру людини безпосередньо через дію;
- г) медитативність;
- д) діалогічна форма побудови твору.

5. В основі лірики як літературного роду знаходиться:

- а) образ ліричного героя;
- б) об'єктивне зображення подій;
- в) змалювання характеру людини безпосередньо через дію;
- г) часова віддаленість між подією і розповіддю про неї;
- д) діалогічна форма побудови твору.

6. В основі драми як літературного роду знаходиться:

- а) образ ліричного героя;
- б) об'єктивне зображення подій;

- в) змалювання характеру людини безпосередньо через дію;
- г) медитативність;
- д) розповідь та опис як основний спосіб викладу художнього матеріалу.

7. До епосу не належить один із зазначених жанрів:

- а) повість;
- б) байка;
- в) мадригал;
- г) новела;
- д) нарис.

8. До лірики не належить один із зазначених жанрів:

- а) ода;
- б) водевіль;
- в) сонет;
- г) епіграма;
- д) гімн.

9. До драми не належить один із зазначених жанрів:

- а) трагедія;
- б) балада;
- в) комедія;
- г) водевіль;
- д) драма.

10. Трагедія як жанр формувалася в умовах:

- а) святкування бога Діоніса, що супроводжувалося вживанням вина, проголошенням фривольних текстів;
- б) святкування бога Діоніса, що супроводжувалося жертвоприношенням тварин;
- в) урочистостей на честь головного бога грецького Олімпу – Зевса;
- г) урочистостей з нагоди відкриття раз на рік храму богу підземного царства Аїду;
- д) урочистостей з нагоди відкриття Олімпійських ігор.

11. Комедія як жанр формувалася в умовах:

- а) святкування бога Діоніса, що супроводжувалося вживанням вина, проголошенням фривольних текстів;
- б) святкування бога Діоніса, що супроводжувалося жертвоприношенням тварин;
- в) урочистостей на честь головного бога грецького Олімпу – Зевса;
- г) урочистостей з нагоди відкриття раз на рік храму богу підземного царства Аїду;
- д) урочистостей з нагоди відкриття Олімпійських ігор.

12. До групи великих епічних жанрів належить:

- а) повість;
- б) новелі на;
- в) епопея;
- г) новела;
- д) балада.

13. До групи малих епічних жанрів належить:

- а) роман;
- б) фабльо;
- в) повість;
- г) поема;
- д) епопея.

14. Повість зараховують до середніх епічних жанрів на підставі таких ознак:

- а) обсяг твору;
- б) кількість представлених у творі персонажів;
- в) принцип однолінійності при змалюванні життєвих явищ;
- г) кількість представлених у творі подій;
- д) лінійність розташування описуваних подій.

15. Серед ліричних творів за жанровим принципом знаходиться і твір, виділений за тематичним принципом:

- а) ідилія;

- б) елегія;
- в) інтимний;
- г) епіграма;
- д) епітафія.

16. Один із творів має не лише специфічні жанрові, а й строфічні ознаки:

- а) ода;
- б) сонет;
- в) мадригал;
- г) гімн;
- д) романс.

17. Одою називається:

- а) ліричний вірш на тему кохання, в якому в комплементарному, хвалебному змалюванні представлено позитивні якості адресатки;
- б) хвалебний вірш, присвячений важливим історичним подіям, видатним особам і написаний в особливо урочисто-патетичному тоні;
- в) вірші, які у стародавній Греції писалися на могилах героїв, а пізніше стали висловлювати особисте горе;
- г) хвалебна пісня на честь якогось героя або визначної події;
- д) похвальне слово на честь певної особи.

## **ТЕСТ № 5.**

### **Літературний процес**

1. Літературний процес – це:

- а) встановлення хронологічної послідовності написання художніх творів;
- б) встановлення хронологічної послідовності творчості кожного письменника;
- в) встановлення особливостей взаємостосунків між різними національними літературами;

- г) встановлення особливостей взаємостосунків різних періодів розвитку певної національної літератури;
- д) встановлення послідовності у зміні стилів, напрямів, методів, жанрів, що відбувається у царині літератури.

2. Методологічною основою для вивчення літературного процесу служить діалектична єдність:

- а) змісту і форми;
- б) традицій і новаторства;
- в) роду і жанру;
- г) сюжету і композиції;
- д) зображувально-виражальних начал.

3. Стиль як літературознавча категорія означає:

- а) особливості написання літер;
- б) особливості поетичної мови і способи використання мовних засобів у творі;
- в) ідейно-художню своєрідність творчості письменника, риси творчої індивідуальності, обумовлені світоглядом, орієнтацією на певні літературні напрями;
- г) паличка для письма;
- д) манера написання, властива різним літературним жанрам.

4. «Одиницею» виміру етапів літературного процесу вважають:

- а) жанр;
- б) пафос;
- в) тему;
- г) стиль;
- д) ідею.

5. Одним із напрямків у літературному процесі є:

- а) бароко;
- б) тематична спорідненість;
- в) збереження традиційних елементів;

- г) повторення сюжетно-композиційної будови творів;
- д) новаторські елементи у творі.

6. Класицизм як художній напрям формується у:

- а) кінці XVIII ст.;
- б) у 30-х роках XIX ст.;
- в) у XVII ст.;
- г) 80-х роках XIX ст.;
- д) другій половині XX ст.

7. Сентименталізм як художній напрям формується у:

- а) кінці XVIII ст.;
- б) у 30-х роках XIX ст.;
- в) у XVII ст.;
- г) 80-х роках XIX ст.;
- д) другій половині XX ст.

8. Реалізм як художній напрям формується у:

- а) кінці XVIII ст.;
- б) у 30-х роках XIX ст.;
- в) у XVII ст.;
- г) 80-х роках XIX ст.;
- д) другій половині XX ст.

9. Модернізм як філософсько-естетична концепція формується у:

- а) кінці XVIII ст.;
- б) у 30-х роках XIX ст.;
- в) у XVII ст.;
- г) 80-х роках XIX ст.;
- д) другій половині XX ст.

10. Принцип «трьох єдностей» у драматичному творі властивий для естетики:

- а) реалізму;
- б) романтизму;
- в) класицизму;

- г) модернізму;
- д) сентименталізму.

11. Романтизм як художній напрям передбачає:

- а) змалювання типових характерів у типових обставинах;
- б) надмірну чутливість при змалюванні життя персонажів;
- в) перевагу почуття обов'язку над особистими прагненнями;
- г) змалювання незвичайних характерів у незвичайних обставинах;
- д) повне заперечення попередніх здобутків, проголошення пріоритету виражальних засобів над змістом.

12. Реалізм як художній напрям передбачає:

- а) змалювання типових характерів у типових обставинах;
- б) надмірну чутливість при змалюванні життя персонажів;
- в) перевагу почуття обов'язку над особистими прагненнями;
- г) змалювання незвичайних характерів у незвичайних обставинах;
- д) повне заперечення попередніх здобутків, проголошення пріоритету виражальних засобів над змістом.

13. Модернізм як естетичне явище формувався передусім як заперечення художніх принципів:

- а) класицизму;
- б) сентименталізму;
- в) романтизму;
- г) реалізму;
- д) бароко.

14. До модерністських напрямків не належить:

- а) символізм;
- б) футуризм;
- в) романтизм;
- г) неоромантизм;      д) імпресіонізм.

## ТЕСТ № 6.

### Образ автора, авторська позиція

1. Під образом автора розуміється:

- а) письменник, що написав твір;
- б) оповідач, який веде розповідь у творі;
- в) один із персонажів, який найбільше виражає задум письменника;
- г) відбита у творі світоглядна позиція, згідно якої творяться всі образи;
- д) персонаж з яскраво вираженими автобіографічними рисами.

2. Сутність композиційного принципу вираження авторської позиції полягає в тому, що:

- а) твір поділяється на частини, розділи, глави;
- б) композиція як форма служить адекватному вираженню змістовній спрямованості твору;
- в) твір може мати просту і складну композицію;
- г) у творі обов'язково чітко простежується поділ на позитивних і негативних персонажів;
- д) у творі обов'язково виділяються авторські ліричні відступи.

3. Лише до композиційного принципу вираження авторської позиції належать:

- а) групування персонажів, наявність епіграфа, вставні епізоди;
- б) авторські ліричні відступи, особливості сюжетної будови, оповідь від умовного розповідача;
- в) повторення епізодів, оповідь від імені головного героя, вставні епізоди;
- г) введення у твір невласне прямої мови, кільцеве обрамлення, розповідь від третьої особи;
- д) наявність епіграфа, авторські ліричні відступи, введення у твір невласне прямої мови.

4. Сутність тональності оповідь як принципу вираження авторської позиції – це:

- а) дотримання об'єктивності при змалюванні подій;
- б) підкреслено суб'єктивне ставлення до змалюваних подій і персонажів;
- в) співвіднесення характеру оповідь з об'єктивно існуючою ситуацією;

- г) обов'язкова відповідність характеру оповідь об'єктивно існуючій ситуації;
- д) навмисна невідповідність характеру оповідь об'єктивно існуючій ситуації.

5. Невласне пряма мова – це:

- а) дослівна передача думок одного персонажа іншим;
- б) включення слів автора у висловлювання персонажа;
- в) передача персонажем власних думок, висловлених нібито від третьої особи;
- г) приблизна передача думок одного персонажа іншим;
- д) злиття розрізаних висловлень кількох персонажів у єдиний мовленнєвий потік.

6. Від імені автора (третьої особи) ведеться повіствування у творах:

- а) “Микола Джеря”, “Камінний хрест”, “Собор”;
- б) “Слово о полку Ігоревім”, “Захар Беркут”, “Intermezzo”;
- в) “Горпина”, “Кайдашева сім'я”, “Новина”;
- г) “Дзвоник”, “Persona grata”, “Вогник далеко в степу”;
- д) “Борислав сміється”, “Лісова пісня”, “Я (Романтика)”.

7. Від імені умовного розповідача ведеться повіствування у творах:

- а) “Салдацький патрет”, “Горпина”, “Козачка”;
- б) “Добрий заробок”, “Злодія зловили”, “Відьма”;
- в) “Сама, зовсім сама”, “Сміх”, “Кіт у чоботях”;
- г) “Інститутка”, “Страчене життя”, “Грицева шкільна наука”;
- д) “Маруся”, “Тіні забутих предків”, “Диво”.

8. Від імені головного героя (Я-розповідача) ведеться повіствування у творах:

- а) “Лихо давнє і сьогочасне”, “Климко”, “Вогник далеко в степу”;
- б) “Intermezzo”, “Федько-халамидник” “Я (Романтика)”;
- в) “Цвіт яблуні”, “Хіба ревуть воли, як ясла повні”, “Вогник далеко в степу”;
- г) “Козачка”, “Інститутка”, “Я (Романтика)”;

д) “Інститутка”, “Цвіт яблуні”, “Вогник далеко в степу”.

9. Літературознавчий підхід до слова в художньому творі передбачає:

- а) визначення частотності використання усіх частин мови, наявних у творі;
- б) виділення найчастотніших словотворчих афіксів та їхньої функції у наданні слову певних емоційних відтінків;
- в) виявлення образного, метафоричного мислення письменника, що виникає завдяки контексту, в якому опиняється слово;
- г) встановлення семантично-сміслових відтінків, характерних для твору;
- д) з'ясування характеру співвідношення між розмовно-побутовою і літературною лексикою у творі.

10. Під поняттям “слово автора” розуміється:

- а) виділені у тексті курсивом слова, що безпосередньо належать авторові;
- б) наявність у творі персонажа, через якого автор виражає своє ставлення до зображених героїв та подій;
- в) наявні у драматичному творі ремарки;
- г) наявні у творі ліричні відступи, в яких автор безпосередньо звертається до читача;
- д) притаманна лише авторові точка зору, згідно якої змальовуються всі персонажі та події у творі.

11. Під поняттям “слово персонажа” розуміється:

- а) репліки, якими обмінюються персонажі у процесі діалогів та полілогів;
- б) думки одного персонажа, переказані іншим;
- в) монологічне висловлювання персонажа;
- г) притаманне лише даному персонажеві мовлення, що відбиває його світовідчуття та світосприймання;
- д) висловлення персонажа, в яких він чітко формулює свої світоглядні принципи.

## ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

### ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Літературознавство як наука. Самостійні та допоміжні дисципліни літературознавства.
2. Мова, предмет і мета художньої літератури.
3. Художня література як вид мистецтва.
4. Образність.
5. Форма й зміст художньої літератури. Різні підходи в розмежуванні форми й змісту.
6. Зміст художнього твору, його компоненти.
7. Тема. Класифікація тем.
8. Проблематика. Типи проблематики. Співвідношення тематики й проблематики.
9. Ідея художнього твору. Значення автора.
10. Пафос, його типологічні різновиди.
11. Художній образ, його класифікації.
12. Прийоми й способи творення художнього образу.
13. Портрет. Різновиди портрета.
14. Пейзаж. Функції образів природи. Міський пейзаж, його функції.
15. Психологізм, його застосування в художній літературі. Форми й прийоми психологізму.
16. Форми художньої умовності (життєподібність і фантастика). Форми та прийоми фантастики.
17. Художній час і художній простір, їх класифікація.
18. Сюжет і фабула. Типи сюжетів.
19. Елементи сюжету.
20. Позасюжетні елементи.
21. Композиція. Типи композиції.
22. Композиційні прийоми.

23. Композиція образної системи, система персонажів, композиція художнього мовлення.
24. Античне віршування. Метрична система віршування. Гекзаметр. Пентаметр.
25. Силабічна система віршування.
26. Силабо-тонічна система віршування: загальна характеристика.
27. Двоскладові розміри вірша, їх поєднання з пирихієм, спондеєм. Роль метричної константи.
28. Трискладові розміри вірша, пропуски наголосів і надсхемні наголоси в трискладових розмірах.
29. Клаузула, цезура та їх призначення. Ритмічні паузи, їх призначення, постановка, переноси.
30. Рима. Види рим. Способи римування. Білі вірші.
31. Строфа, види строф (терцин, октави, сонети, «онегінська» строфа тощо). Своєрідність їх строфічної будови.
32. Тонічна система віршування.
33. Між віршем і прозою. Верлібр.
34. Номінативна й лексико-експресивна функції художньої мови (іронія, сарказм, перифраз, архаїзми, неологізми, діалектизми, варваризми).
35. Алегорична зображувальність слів (епітети, порівняння; метафора, метонімія, синекдоха; уособлення, алегорія тощо).
36. Види словесно-предметної образотворчості (гіпербола, літота, гротеск; синоніми, антоніми тощо).
37. Інтонаційно-синтаксична виразність художньої мови (антитеза, оксіморон; еліпсис, інверсія; асиндетон, полісиндетон; замовчування; градація, паралелізм, словесні повтори; анафора, епіфора, стик, рефрен; риторичні запитання, вигуки, звернення тощо).
38. Епос як рід літератури.
39. Види та жанри епосу.
40. Лірика як рід літератури.

41. Види та жанри лірики.
42. Драма як рід літератури.
43. Види та жанри драми.
44. Виникнення й розвиток літературних родів, їх співвідношення з категорією жанру.
45. Поняття типу творчості. Реалістичний і нереалістичний типи творчості.
46. Поняття художнього методу. Характеристика основних художніх методів.
47. Поняття літературного напрямку, течії, школи.
48. Поняття літературного процесу як закономірного історичного розвитку літератури. Відносна самостійність і наступність у розвитку літератури.
49. Дольник. Тактовик. Акцентний вірш.
50. Стадіальність літературного розвитку. Виникнення й розвиток художніх методів і літературних напрямів.

## **ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА**

*Богдан Ігор Антонич «Три персні»*

Крилата скрипка на стіні,  
червоний дзбан, квітчаста скриня.  
У скрипці творчі сплять вогні,  
роса музична срібна й синя.

В квітчастій скрині співний корінь,  
п'янливе зілля, віск, насіння  
та на самому дні три зорі,  
трьох перстенів ясне каміння.

В червонім дзбані м'ятний трунок,  
зелені краплі яворові.  
Дзвони, окрилена струно,  
весні шаленій і любові!

Підноситься угору дах,  
кружляє дзбан, співає скриня.  
І сонце, мов горючий птах,  
і ранок, спертий на вориння.

***Завдання:***

1. Визначте основні мотиви та центральні образи.
2. З'ясуйте художню функцію зображально-виражальних засобів (тропи, фігури, звукопис).
3. Зробіть віршознавчий аналіз:
  - система віршування;
  - віршовий розмір;
  - рима, спосіб римування з урахуванням клавзули;
  - строфічна будова.

## ЛІТЕРАТУРА

### Основна

1. Астрахан Н. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навч. посіб. Київ: Видав. дім Дмитра Бураго, 2021. 296 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>
2. Будний В. Вступ до літературознавства. Львів, 2017. 266 с. URL: <http://surl.li/kgtzs>
3. Галич О. А. Вступ до літературознавства: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 324 с.
4. Зарва В. Теорія літератури: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2019. 168 с.
5. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту / твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. 235 с.
6. Короткий тематичний літературознавчий словник. Ч. IV: Напрями, школи, течії в теорії літератури: навчальний посібник; 4-те вид. / укл. Г. Білик. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 128 с.
7. Літературознавство. Словник основних понять / пер. з нім. А. Цяпи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 280 с.
8. Мещеряков В. П. Вступ до літературознавства. Основи теорії літератури. 2015 / [переклад]. URL: <http://surl.li/kgtst>
9. Орлова О. В., Орлов О. П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навчально-методичний посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська / німецька)». Полтава: ПНПУ, 2020. 134 с. URL: <http://surl.li/kgtpt>
10. Основи теорії літератури: навчальний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 114с.
11. Пангелова М. Б. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» для студентів I курсу денної та заочної форм навчання за

напрямом 6.020303 «Філологія. Мова і література». Переяслав-Хмельницький, 2017. 118 с. URL: <http://surl.li/kgtuh>

12. Пащенко М. В. Теорія літератури: навч.-метод. посіб. Одеса: Астропринт, 2019. 90 с. : іл.

13. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 424 с. URL: <http://surl.li/fhqxc>

14. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К.: Знання, 2018. 432 с.

### **Допоміжна**

1. Аналіз художнього твору: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістик. URL: [https://bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib\\_file\\_1624021366.pdf](https://bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib_file_1624021366.pdf)

2. Білоус П. В., Левченко Г. Д. Вступ до літературознавства: навч. посібник для самостійної роботи студента. К.: ВЦ «Академія», 2012. 364 с.

3. Білоус П. В. Теорія літератури: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2013. 328 с.

4. Бовсунівська Т. В. Основи теорії літературних жанрів. К.: ВПЦ «Київ. ун-т», 2018. 520 с.

5. Бондаренко Ю. І. Вивчення образів-персонажів літературного твору в школі: посіб. для студ. філол. факультетів. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2015. 218 с.

6. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство [Електронний ресурс]: підручник для студ. ВНЗ. Затв. МОНУ. К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2008. 430 с.

7. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія: монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.

8. Вивчення форм метафоризації в епічному творі: навч. посіб. до лекц. курсів «Вступ до літературознавства», «Поетика», «Теорія літератури» та

спецкурсів для студентів спец. «Українська мова та література» / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. ф-т, Каф. теорії літ. та компаративістики; авт.-уклад. М. В. Пащенко. Одеса: Астропринт, 2014. 151, [1] с.

9. Вступ до літературознавства: хрестоматія: навч. посібник / упоряд. Н. І. Бернадська. К.: Либідь, 1995. 256 с.

10. Галич О. А. Історія літературознавства. Частина І: зарубіжне літературознавство: підручник для філологічних спеціальностей. К.: Шлях, 2006. 208 с.

11. Галич О. А. Історія літературознавства. Частина II: Українське літературознавство: підручник для філологічних спеціальностей. Луганськ, 2006. 160 с.

12. Горболіс Л. М. Теорія літератури і методологічний дискурс: навч. посіб. для студентів-філологів: у 2 ч. Суми: Мрія-1, 2014. Ч. 1. 2014. 205 с.

13. Дзик Р., Червінська О. Онтологічна суть перенесення значень: інтерпретаційний ресурс метафори. *Питання літературознавства*, 2020, № 101. С. 729.

14. Іванишин П. Критика і метакритика як осмислення літературності: монографія. К.: Академія, 2012. 288 с. (Монограф).

15. Коваленко Г. П. Вступ до наукового літературознавства. Суми: Корпункт, 2015. 351 с.

16. Когут О., Литвин Н., Вступ до літературознавства. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4609>

17. Літературознавство. Словник основних понять / пер. з нім. А. Цяпи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 280 с.

18. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

19. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Гром'яка Р. Т. та інш. 2-ге вид., випр., доповн. К.: Академія, 2007. 752 с. (Nota bene).

20. Маценка С. Метамистецтво: словник досвіду термінотворення на межі літератури й музики. Львів: Априорі, 2017. 120 с.

21. Моклиця М. Алгоритичний код літератури, або Реабілітація алегорії триває: монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2017. 292 с.
22. Моклиця М. Основи літературознавства: посібник для студентів філол. факультетів. Тернопіль, 2002.
23. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики: Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ. К.: ВЦ «Академія», 2010. 520с. (Альма-матер).
24. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 347 с.
25. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [Електронний ресурс] / за ред. Наливайка Д. К.: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2009. 487 с.
26. Теорія літератури: концепції, інтерпретації: наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, Каф. теорії літ., компаративістики і літ. творчості, Бердян. держ. пед. ун-т; [редкол.: Грицик Л. В. (голова) та ін.]. Київ: Логос, 2015. 295 с.
27. Теорія літератури: навч.-метод. посіб. для студентів спец. 7.02030302 Мова та література\* (англійська), 702030302 Мова та література\* (німецька) ден. форми навчання / [авт.-упоряд.: Чик Д. Ч., Чик О. І.]. Хмельницький: Цюпак А. А., 2015. 259 с.
28. Тичініна А. Р. Сучасні методологічні практики: навчально-методичний посібник; передмова О. В. Червінської. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2018. 160 с.
29. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: підруч. для студентів. Вид. 2-ге. К.: ВПЦ «Київ. у-т», 2003. 448 с.
30. Українська верифікація: питання історії та теорії: зб. пр. Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої ювілеєві доктора філологічних наук, професора Наталії Василівни Костенко / упор.: Б. І. Бунчук, Р. В. Пазюк. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. 256 с.

31. Шевельов Ю. Вибрані праці: у 2 кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / упор. Дзюба І. К.: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2008.

### **Інформаційні ресурси в Інтернеті**

1. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України для дітей: [www.chl.kiev.ua/](http://www.chl.kiev.ua/)
3. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
4. Львівська обласна бібліотека для дітей: <http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/>
5. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література):  
<http://ukrlib.com>
6. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
7. <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/>
8. <https://www.1000журавлів.укр/>
9. <https://uahistory.co/pidruchniki/foreign-literature.php>

### **Посилання на дистанційний курс**

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=693>